

קרב:

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים

מסורת הש"ס

עין משפט
גרי מצוה

רשב"ם

שאיין כל האלכטושו שווס. אכר שמישו. שלל יהא שמישו זה עוב לה כשל ראשון משנה אחרת: מלוו ונוף גדול. אס תרלה לעשות וגם השמכר זה שידל ממוך: אוכל פירות ולא שער. הלוח מלוו וגם השמכר זה: אוכל פירות לאכול פירות

לחניך על קרקע לאכול פירות כנתינתו צול (שמנה) לו דבר מועט מן הדמים כמשנתא דסורא (ב"מ דף סו:) ויהיו ריות גדול וגם מלוו יהא שיש לו ללוו שער ריות שרץ למעט למסורה: דלא סיני כלל ק"ש. וצוה מנהג דארמאין: וד"י. על מטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיה ארמית אחת חייבת לו מעוט וכנס צביה לגבי המטה וכנסנס רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאזכא מעותך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה אחת בני זכרם לו מן המדינה: לא סינכו גיורא. משום דלמריין גיורא עד עשרה דרי לא תכי ארמאה צלפיה (פנהדין נד.). מפני שהשטן מרקד. לאו דווקא אלא משום דמפרש לקמן: וכיומי ניין. שהלמחיס עולין וגם לבו ונוגח: ריש סורא בדיקולא. רבנא יהא אפילו כשראש השור כמון הסל שהא אולב זו וטרוד כאלתמו: שדי דרנא. פן יעלה אחריו: גיורא דסורא. לחש על השור שלא יגחטו כן פירש רבנו. ונראה בעיני שאינו לחש אלא גערה שגוער זו בלשון הזה להכריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גיורא גערה: גיורא דרנא. כדי למוסרה במלך ולהולכה לנדה: אמר אבי עור ורג כו'. לקמן מפרש לה ואילו: משכא דללא. היסן על העור קודם שהגמר עבודתו. ללא הוא עבדן כדלמרי' ב"ב (דף ה.) ארבעה ללא ארבעה ללא: חמישי דא עליה. אס רגיל לשפוך מים חמין יותר מדאי על צפרו: מאן דמחוויר לבושי. ולביש להו מקמי' יומי שמנה יומי דלכתי לא מטו שמנה יומי שביבן נהו כניס הדרי וליכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעה: ככרסא. בחושך: דחד הו בעל דיך ופרי. לשהו עקן וילקו בין שלשמן ומתוך שנהא שנתלקת עמהן יעשו עלין קטוילא זו לחנוע מתוך: אל תעמוד על המקח. לשמור והמוכר ישראל הוא ואין לך דמים לקנות המקח ונמלא מפסידו חסם שלא יקחנו אחר מאלו מהם ברקענו: כנדה דאורייתא. קודם שהמירו על עממן ליבש צבעה נקיים ואפילו ראות כל צבעה טובלות בליל שמונה ומשמות ואל תזקק צאותו הלילה הואיל והיוס ראתה והוחזק מעין פתוח דילמא שפעה ויבה צבעת שמיש: שמה שפחה. ותחמיה חלל מלא מים: כנחמני. אבי ולפי שגידלו רבה נר נחמני קרוי קן: גזיתא

(ג) (גדה טו.) (ב) כרסות ח: (וע"ש מה שמיש בין המשנה שהיה שם וכן מה שהיה רש"י ורשב"ם.) (ג) כרסות לב. (ד) ונחמד לב. איתא בהרבה ופי' המפרש בחושך וליא בערוך ערך הכר ע"ש ועי' הוריות יב. וכרסות ה: וכפירוש רש"י שם. (ה) ובי"מ מה: ע"ש.) (ו) מפי' ד"א פירא וקם איתא דמו כרסא. (ז) מפי' כלל נדה. (ח) איתא הרי זה מונה. (ט) וכרסות מנ: חולין א. (ע) ועי' רש"י במסכתין מהל: ד"ה מתיבתא ופי' שמתעב"ש' כמתעב"ש' הכא לטן בערין.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נוחא. גיב ולשון טהא היא המדבר בקושי ובחוקה והמפרש לך היא בלתי להחריש פי החוק שין רש"י נפ' היו נידון דף ח"א ע"כ:

מבאר רש"י

בלא ק"ש. שפחה משק דומה למעט ארמית (ברכות ח.) ארמית ממש על מעט ארמית ומשום מעשה דרב פפא שאתרה לו שז על המטה והיה כנה מה מעל עליה והיתה רוצה להעליל עליו ולומר שיש עליו והיה (ושם.) משור תב. שלא נכת אדם: וברכות ז. משור מועד. שנת ג' פסחים ושם.) בדיקולא. כל שחולין זו מתן כרסא וחולין ושם.) ושדי דרנא מתוך. לאו דווקא. אלא כלומר הוה ממנו הכרה (ושם.)

שאיין כל האלכטושו שווס. אכר שמישו. שלל יהא שמישו זה עוב לה כרסאין ומזולו זו: מלוו ונוף גדול. אס תרלה לעשות מלוו וגם השמכר זה שידל ממוך: אוכל פירות ולא שער. הלוח מלוו וגם השמכר זה: אוכל פירות לאכול פירות גיורא חייב לו מעוט וכנס צביה לגבי המטה וכנסנס רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאזכא מעותך וכן עשה כשצאתה אמרה אחת בני זכרם לו מן המדינה: לא סינכו גיורא. משום דלמריין גיורא עד עשרה דרי לא תכי ארמאה צלפיה (פנהדין נד.). מפני שהשטן מרקד. לאו דווקא אלא משום דמפרש לקמן: וכיומי ניין. שהלמחיס עולין וגם לבו ונוגח: ריש סורא בדיקולא. רבנא יהא אפילו כשראש השור כמון הסל שהא אולב זו וטרוד כאלתמו: שדי דרנא. פן יעלה אחריו: גיורא דסורא. לחש על השור שלא יגחטו כן פירש רבנו. ונראה בעיני שאינו לחש אלא גערה שגוער זו בלשון הזה להכריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גיורא גערה: גיורא דרנא. כדי למוסרה במלך ולהולכה לנדה: אמר אבי עור ורג כו'. לקמן מפרש לה ואילו: משכא דללא. היסן על העור קודם שהגמר עבודתו. ללא הוא עבדן כדלמרי' ב"ב (דף ה.) ארבעה ללא ארבעה ללא: חמישי דא עליה. אס רגיל לשפוך מים חמין יותר מדאי על צפרו: מאן דמחוויר לבושי. ולביש להו מקמי' יומי שמנה יומי דלכתי לא מטו שמנה יומי שביבן נהו כניס הדרי וליכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעה: ככרסא. בחושך: דחד הו בעל דיך ופרי. לשהו עקן וילקו בין שלשמן ומתוך שנהא שנתלקת עמהן יעשו עלין קטוילא זו לחנוע מתוך: אל תעמוד על המקח. לשמור והמוכר ישראל הוא ואין לך דמים לקנות המקח ונמלא מפסידו חסם שלא יקחנו אחר מאלו מהם ברקענו: כנדה דאורייתא. קודם שהמירו על עממן ליבש צבעה נקיים ואפילו ראות כל צבעה טובלות בליל שמונה ומשמות ואל תזקק צאותו הלילה הואיל והיוס ראתה והוחזק מעין פתוח דילמא שפעה ויבה צבעת שמיש: שמה שפחה. ותחמיה חלל מלא מים: גזיתא

דאית ביה שונרא לא יעול בה איניש בלא מסני מאי טעמא משום דשונרא קמיל לחוייא ואכיל ליה ויהא ביה בחוייא גרמי קטניי ואי יתיב לה גרמא לחוייא אכרעיה לא נפיק ואסתכן ליה איכא דאמרי ביתא דליה ביה שונרא לא יעול ביה איניש בבהכרא מאי טעמא דילמא מיכריך ביה חוייא ולא ידע ומסתכן ג' דברים צוה ר' ישמעאל בר' יוסי את רבי (מק"ש סימן) אל תעש מום בעצמך מאי היא לא תיהוי לך דינא כהדי תלתא דחד הוי בעל דיך ותרי סהדי ואל תעמוד על המקח בשעה שאין לך דמים אשתך מבכה אל תזקק לה לילה הראשונה אמר רב ובגדה דאורייתא הואיל והוחזק מעין פתוח דילמא משכה ויבה שלשה דברים צוה רבי יוסי בר' יהודה את רבי יאל תצא יחידי בלילה ואל תעמוד בפני הנר ערום ואל תכנס למרחץ חדש שזאת תפחת עדי כמה אריב"ל עכ"ל (ב"ב ח"ב) חדש ואל תעמוד בפני הנר ערום כניס הדרי וליכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעה: ככרסא. בחושך: דחד הו בעל דיך ופרי. לשהו עקן וילקו בין שלשמן ומתוך שנהא שנתלקת עמהן יעשו עלין קטוילא זו לחנוע מתוך: אל תעמוד על המקח. לשמור והמוכר ישראל הוא ואין לך דמים לקנות המקח ונמלא מפסידו חסם שלא יקחנו אחר מאלו מהם ברקענו: כנדה דאורייתא. קודם שהמירו על עממן ליבש צבעה נקיים ואפילו ראות כל צבעה טובלות בליל שמונה ומשמות ואל תזקק צאותו הלילה הואיל והיוס ראתה והוחזק מעין פתוח דילמא שפעה ויבה צבעת שמיש: שמה שפחה. ותחמיה חלל מלא מים: כנחמני. אבי ולפי שגידלו רבה נר נחמני קרוי קן: גזיתא

שאיין כל האלכטושו שווס. אכר שמישו. שלל יהא שמישו זה עוב לה כרסאין ומזולו זו: מלוו ונוף גדול. אס תרלה לעשות וגם השמכר זה שידל ממוך: אוכל פירות ולא שער. הלוח מלוו וגם השמכר זה: אוכל פירות לאכול פירות לחניך על קרקע לאכול פירות כנתינתו צול (שמנה) לו דבר מועט מן הדמים כמשנתא דסורא (ב"מ דף סו:) ויהיו ריות גדול וגם מלוו יהא שיש לו ללוו שער ריות שרץ למעט למסורה: דלא סיני כלל ק"ש. וצוה מנהג דארמאין: וד"י. על מטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיה ארמית אחת חייבת לו מעוט וכנס צביה לגבי המטה וכנסנס רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאזכא מעותך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה אחת בני זכרם לו מן המדינה: לא סינכו גיורא. משום דלמריין גיורא עד עשרה דרי לא תכי ארמאה צלפיה (פנהדין נד.). מפני שהשטן מרקד. לאו דווקא אלא משום דמפרש לקמן: וכיומי ניין. שהלמחיס עולין וגם לבו ונוגח: ריש סורא בדיקולא. רבנא יהא אפילו כשראש השור כמון הסל שהא אולב זו וטרוד כאלתמו: שדי דרנא. פן יעלה אחריו: גיורא דסורא. לחש על השור שלא יגחטו כן פירש רבנו. ונראה בעיני שאינו לחש אלא גערה שגוער זו בלשון הזה להכריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גיורא גערה: גיורא דרנא. כדי למוסרה במלך ולהולכה לנדה: אמר אבי עור ורג כו'. לקמן מפרש לה ואילו: משכא דללא. היסן על העור קודם שהגמר עבודתו. ללא הוא עבדן כדלמרי' ב"ב (דף ה.) ארבעה ללא ארבעה ללא: חמישי דא עליה. אס רגיל לשפוך מים חמין יותר מדאי על צפרו: מאן דמחוויר לבושי. ולביש להו מקמי' יומי שמנה יומי דלכתי לא מטו שמנה יומי שביבן נהו כניס הדרי וליכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעה: ככרסא. בחושך: דחד הו בעל דיך ופרי. לשהו עקן וילקו בין שלשמן ומתוך שנהא שנתלקת עמהן יעשו עלין קטוילא זו לחנוע מתוך: אל תעמוד על המקח. לשמור והמוכר ישראל הוא ואין לך דמים לקנות המקח ונמלא מפסידו חסם שלא יקחנו אחר מאלו מהם ברקענו: כנדה דאורייתא. קודם שהמירו על עממן ליבש צבעה נקיים ואפילו ראות כל צבעה טובלות בליל שמונה ומשמות ואל תזקק צאותו הלילה הואיל והיוס ראתה והוחזק מעין פתוח דילמא שפעה ויבה צבעת שמיש: שמה שפחה. ותחמיה חלל מלא מים: כנחמני. אבי ולפי שגידלו רבה נר נחמני קרוי קן: גזיתא

שאיין כל האלכטושו שווס. אכר שמישו. שלל יהא שמישו זה עוב לה כרסאין ומזולו זו: מלוו ונוף גדול. אס תרלה לעשות וגם השמכר זה שידל ממוך: אוכל פירות ולא שער. הלוח מלוו וגם השמכר זה: אוכל פירות לאכול פירות לחניך על קרקע לאכול פירות כנתינתו צול (שמנה) לו דבר מועט מן הדמים כמשנתא דסורא (ב"מ דף סו:) ויהיו ריות גדול וגם מלוו יהא שיש לו ללוו שער ריות שרץ למעט למסורה: דלא סיני כלל ק"ש. וצוה מנהג דארמאין: וד"י. על מטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיה ארמית אחת חייבת לו מעוט וכנס צביה לגבי המטה וכנסנס רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאזכא מעותך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה אחת בני זכרם לו מן המדינה: לא סינכו גיורא. משום דלמריין גיורא עד עשרה דרי לא תכי ארמאה צלפיה (פנהדין נד.). מפני שהשטן מרקד. לאו דווקא אלא משום דמפרש לקמן: וכיומי ניין. שהלמחיס עולין וגם לבו ונוגח: ריש סורא בדיקולא. רבנא יהא אפילו כשראש השור כמון הסל שהא אולב זו וטרוד כאלתמו: שדי דרנא. פן יעלה אחריו: גיורא דסורא. לחש על השור שלא יגחטו כן פירש רבנו. ונראה בעיני שאינו לחש אלא גערה שגוער זו בלשון הזה להכריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גיורא גערה: גיורא דרנא. כדי למוסרה במלך ולהולכה לנדה: אמר אבי עור ורג כו'. לקמן מפרש לה ואילו: משכא דללא. היסן על העור קודם שהגמר עבודתו. ללא הוא עבדן כדלמרי' ב"ב (דף ה.) ארבעה ללא ארבעה ללא: חמישי דא עליה. אס רגיל לשפוך מים חמין יותר מדאי על צפרו: מאן דמחוויר לבושי. ולביש להו מקמי' יומי שמנה יומי דלכתי לא מטו שמנה יומי שביבן נהו כניס הדרי וליכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעה: ככרסא. בחושך: דחד הו בעל דיך ופרי. לשהו עקן וילקו בין שלשמן ומתוך שנהא שנתלקת עמהן יעשו עלין קטוילא זו לחנוע מתוך: אל תעמוד על המקח. לשמור והמוכר ישראל הוא ואין לך דמים לקנות המקח ונמלא מפסידו חסם שלא יקחנו אחר מאלו מהם ברקענו: כנדה דאורייתא. קודם שהמירו על עממן ליבש צבעה נקיים ואפילו ראות כל צבעה טובלות בליל שמונה ומשמות ואל תזקק צאותו הלילה הואיל והיוס ראתה והוחזק מעין פתוח דילמא שפעה ויבה צבעת שמיש: שמה שפחה. ותחמיה חלל מלא מים: כנחמני. אבי ולפי שגידלו רבה נר נחמני קרוי קן: גזיתא

שאיין כל האלכטושו שווס. אכר שמישו. שלל יהא שמישו זה עוב לה כרסאין ומזולו זו: מלוו ונוף גדול. אס תרלה לעשות וגם השמכר זה שידל ממוך: אוכל פירות ולא שער. הלוח מלוו וגם השמכר זה: אוכל פירות לאכול פירות לחניך על קרקע לאכול פירות כנתינתו צול (שמנה) לו דבר מועט מן הדמים כמשנתא דסורא (ב"מ דף סו:) ויהיו ריות גדול וגם מלוו יהא שיש לו ללוו שער ריות שרץ למעט למסורה: דלא סיני כלל ק"ש. וצוה מנהג דארמאין: וד"י. על מטה ארמית ממש משום מעשה דרב פפא שהיה ארמית אחת חייבת לו מעוט וכנס צביה לגבי המטה וכנסנס רב פפא אמרה לו שז על המטה עד שאזכא מעותך וכן עשה כשצאתה אמרה לו המטה אחת בני זכרם לו מן המדינה: לא סינכו גיורא. משום דלמריין גיורא עד עשרה דרי לא תכי ארמאה צלפיה (פנהדין נד.). מפני שהשטן מרקד. לאו דווקא אלא משום דמפרש לקמן: וכיומי ניין. שהלמחיס עולין וגם לבו ונוגח: ריש סורא בדיקולא. רבנא יהא אפילו כשראש השור כמון הסל שהא אולב זו וטרוד כאלתמו: שדי דרנא. פן יעלה אחריו: גיורא דסורא. לחש על השור שלא יגחטו כן פירש רבנו. ונראה בעיני שאינו לחש אלא גערה שגוער זו בלשון הזה להכריחו מעליו או כדי שיעשה מלאכה וכן כולן: גיורא גערה: גיורא דרנא. כדי למוסרה במלך ולהולכה לנדה: אמר אבי עור ורג כו'. לקמן מפרש לה ואילו: משכא דללא. היסן על העור קודם שהגמר עבודתו. ללא הוא עבדן כדלמרי' ב"ב (דף ה.) ארבעה ללא ארבעה ללא: חמישי דא עליה. אס רגיל לשפוך מים חמין יותר מדאי על צפרו: מאן דמחוויר לבושי. ולביש להו מקמי' יומי שמנה יומי דלכתי לא מטו שמנה יומי שביבן נהו כניס הדרי וליכא זהו חיותא וקשין לדבר אחר לרעה: ככרסא. בחושך: דחד הו בעל דיך ופרי. לשהו עקן וילקו בין שלשמן ומתוך שנהא שנתלקת עמהן יעשו עלין קטוילא זו לחנוע מתוך: אל תעמוד על המקח. לשמור והמוכר ישראל הוא ואין לך דמים לקנות המקח ונמלא מפסידו חסם שלא יקחנו אחר מאלו מהם ברקענו: כנדה דאורייתא. קודם שהמירו על עממן ליבש צבעה נקיים ואפילו ראות כל צבעה טובלות בליל שמונה ומשמות ואל תזקק צאותו הלילה הואיל והיוס ראתה והוחזק מעין פתוח דילמא שפעה ויבה צבעת שמיש: שמה שפחה. ותחמיה חלל מלא מים: כנחמני. אבי ולפי שגידלו רבה נר נחמני קרוי קן: גזיתא

רבינו הגנאל

פצוה ונוף גדול אוכל פירות ולו שבי. כלומר, מלות את חברי ועשוה כצוה ומשולל מטמון על השטר. פצוה ונוף ופי' נישא אשה ולו בניס. ארבעה דברים צוה רבינו את בנו, אל תהוי בשכניצב דליני נצוהו דילמא משכי לך. ולא תשב כמטה ארמית משום מיעה דרב פפא, שהיה נושה בארמאי ויהי וביה לפרעו, ומהו דברים ארמאי בן ומה, והיה מטול על המטה. כיון שנסנס רב פפא אמר לו שבי על המטה, כיון שישב על המטה צעק כי אתה הורג את בני כו'. איכא דאמרי אל תשב, אל תישן בלא חותרא וכו'. איכא דאמרי לא תשב בנותר, ואל תברח עצמן מן המכס, דאי שכיחי ליה בידך שקלי לכתויה עסקן. ואל תעמוד בפני השור וכו' נוהא דחורא וכו'. שלשה דברים צוה ר' ישמעאל ברי' יוסי אור כו' אל תעש מום בעצמך. ס' היא לא יהיו לך ריגא כהדי הלחא, דחד הו בעל דין וזרי מניהו סהדי. ואל תעמוד על המקח בשעה שאין לך דמים. שנתאקת פסחת רמיס. שנתאקת פסחת המקח בפני בעליו. אשתך טבלה אל תזקק לה לילה הראשון. אמר רבא כנדה דאורייתא שטולתה בתשלום שבעת ימים לדמייה. הראיל והוחזק מעין פתוח, אבל כסופתה שכעה נקיים לא. וכן עוד צוה ר' יוסי בר' יהודה אל תצא יחידי בלילה, ואל תעמוד בפני הנר ערום, ואל תכנס במרחץ חדשה שזאת תפחת. הוטרוד בפני הנר ערום נכפה, והמשימשו שמונה לאור הנר היוין לו בניס נכפיים. ח"י המשמשו שמונה ותזקק קטן בה נכפה. ארת בת מחלת שניא ליה תרנא ולאביי פשוטה היא.